

могущъ устремъ къмъ подвигъ. Като епопея, която се явява като далечно ехо на „Илиада“, тя има класически красоти, които обезсмъртватъ името на твореца ѝ, приобщаватъ родната ни книжнина къмъ тая на голѣмитъ европ. на-
роди. Да бѣ живъ авторътъ ѝ, челото му и

това на България би било увѣнчано и съ лав-
ритъ на Нобеловата премия.¹⁾

5, V. 1925 г. София

М. Григоровъ.

¹⁾ Вж. фотографията на Пенчовата родна къща въ
Млад. Черв. Кр., год. II, кн. 3—4 (Ред.).

МАЛАРИЯТА.¹⁾

I. Природнитъ врагове на човѣка.

За да стигне до сегашната цивилизация, при която народитъ живѣятъ въ къщи, изработватъ полета, изнамѣрватъ и фабрикуватъ сѣчива, човѣкътъ е трѣбвало да прекара въ продължение на хиляди години въ непрекъснатата борба съ враждебнитъ сили, които сж го заобикаляли.

Казватъ, че човѣкъ е на пѣтъ да победи самата природа : той строи язове, пробива тунели и използва електричеството, което нѣкога е познавалъ подъ ужасната форма на грѣмотевицата.

Но неговата победа не е пълна : човѣкътъ не е завършилъ още борбата си съ своитъ животински и растителни врагове

Преди хиляди и хиляди години човѣкътъ, който е обитавалъ въ пещери и първобитни леговища, се е страхувалъ отъ дивитъ звѣрове и е трѣбвало да ги укроти и победи. Дори самитъ пещери, въ които е обитавалъ, сж му били оспорвани отъ чудовищни мечки и отъ други още исполински месоядни животни, които днесъ сж изчезнали или сж непознати въ нашитъ мѣста. И днесъ се намиратъ само тѣхнитъ кости, заровени подъ дебели пластове земя, които сж се наслаждали върху тѣхъ.

За тѣзи далечни епохи, безъ съмнение, сж създадени приказкитъ, които се повтарятъ отъ уста на уста въ продължение на поколѣния и които разправятъ, какъ дракони съ настрѣхнали гребени, съ възпламнени уста сж вземали всѣка година отъ хората годишенъ данѣкъ момчета или момичета, изаяждани немилостиво отъ чудовището.

И отъ тѣзи непознати времена насамъ човѣкътъ се е смѣталъ за победителъ, като е преживѣлъ съ сила или хитростъ, въпрѣки мамонта и бизона, мечката и вълка, и като е съумѣлъ съ своята индустрия да се предпази отъ студа и отъ глада. Но не би ли могло да

се каже, че неговитъ по-лоши врагове сж станали тогава невидими? Злосторнитъ сили взеха такива малки форми, че човѣшкото око не можеше да ги открие. Човѣкътъ почна да гине отъ болести, които му бѣха непонятни. Той падаше и, като се обръщаше, не съглеждаше никакъвъ врагъ.

Старо предание твърди, че тогава се е чулъ гласъ чрезъ най-мѣдритъ между хората : „Вашитъ противници сж още разсѣени въ природата. Вие победихте грубитъ сили; изтънчете сега вашия умъ, за да намѣрите невидимитъ врагове. Тѣ сж сжщо живи врагове, но безкрайно малки. Борбата срещу тѣхъ е не само позволена, но тя е единъ дългъ спрямо васъ и спрямо ближнитъ ви. Изтребете безмилостно тѣзи много дребнички врагове, както вашитъ прадѣди сж избивали свирепитъ зрѣрове. Не се отнасяйте нехайно дори къмъ невидимитъ форми, които ви заобикалятъ. За да запазите вашата мощъ и тази на вашия народъ, трѣбва да ги победите и унищожите. Изпърво вие нѣма да ги разпознаете, но вашитъ очи ще се изтънчатъ : инструменти ще направятъ вашия погледъ по-проницателенъ, и вие ще видите, че истинскитъ врагове на човѣка, по-смъртоносни отколкото чудовищата, сж днесъ животинскитъ и растителни паразити, много по-малки и отъ прашеца.

Благодарение на огладенитъ стѣкла, които ги увеличаватъ хиляда пѣти, вашето око ще може да следи тѣхното движение, и вашитъ ржце ще приготвятъ примкитъ, които ще ги хванатъ“.

Много години се изминаха, и това, което се смѣташе за невѣроятно, стана истина. Човѣкътъ разбра, какъ трѣбва да се въоръжи, за да се сражава съ невидимитъ врагове. Той узна, напирѣмъ, причината на мала-

¹⁾ Изъ приурката къмъ бюлетина на Секретарията на Лигата на дружествата „Червенъ Кръстъ“ отъ 15 мартъ 1925 г.